

«Συγχωρώντας και Νηστεύοντας»

Ορθοδοξία / Θεολογία

Πρεσβύτερος Νικόλαος Πάτσαλος

Η προπαρασκευαστική περίοδος της νηστείας κλείνει με την Κυριακή της Τυροφάγου για να περάσουμε σιγά σιγά στη Μεγάλη και ευλογημένη Σαρακοστή. Τη γεμάτη από ανάμεικτα βιώματα και συναισθήματα που μας μεταδίδουν μυστικῶ τῶ τρόπῳ οι κατανυκτικές της ακολουθίες. Η σημερινή ευαγγελική περικοπή μας εισάγει στην περίοδο της προετοιμασίας μας για το Πάθος και την Ανάσταση και μας υπενθυμίζει το χρυσό κανόνα της πορείας μας που ξεκινά από την αρετή της Συγγνώμης. Εξ ου και ο εσπερινός της Συγχώρεσης.

Η Συγχώρηση του αδερφού μας τίθεται ως προϋπόθεση της θεϊκής συγχώρησης. Εάν δεν αφανίσουμε τη σκληροκαρδία μας συγχωρώντας το διπλανό μας, για ό,τι μας έκανε, τότε ας μην αναμένουμε και ας μην ζητούμε τη θεία συγγνώμη. Στο πρόσωπο του διπλανού μας, του φίλου και του εχθρού μας, είναι που θα αναγνωρίσουμε τον Κύριο και Θεό μας. Και αυτή την αρετή είναι που προσπαθεί εδώ και δύο Κυριακές η Εκκλησία να μας διδάξει, δείχνοντάς μας την αγάπη προς τον πλησίον ως τον δρόμο προς τον Ουρανό.

Η Αρετή της Συγχώρεσης είναι θα λέγαμε η βάση των υπολοίπων. Είναι ο ριζικός συνδετικός κρίκος που μας ενώνει. Είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική η έναρξη της ακολουθίας της Θείας Μεταλήψεως όπου το πρώτο πράγμα που σε καλεί να πράξεις πριν την μετοχή στη Θεία Ευχαριστία είναι η καταλλαγή με τον οποιοδήποτε αδερφό με τον οποίο ίσως είσαι ψυχαμένος. Απαραίτητη λοιπόν προϋπόθεση για το Ευχαριστιακό δείπνο δεν τίθεται η νηστεία, αλλά η Συγχωρητικότητα. Έτσι και ο πνευματικός μας αγώνας αυτή την περίοδο πρέπει να έχει αυτή την αφετηρία ώστε να είναι ουσιαστικός. Χωρίς αυτό το φρόνημα τα πάντα θα παραμένουν θεσμικά και τυπικά χωρίς κάποιο νόημα. Πνευματικός Αγώνας με μνησικακίες δεν λογίζεται Ορθόδοξος τρόπος ζωής, γιατί δεν γίνεται σκοπός η ταπείνωση αλλά αντιθέτως εξαίρεται ο εγωισμός.

Το να συγχωρέσω τον άλλο αποτελεί ένδειξη ταπείνωσης και υπέρβασης του

εγωισμού μας. Ενώ ταυτόχρονα το ίδιο ισχύει και για εκείνον που ζητά τη συγχώρεση. Επ' ευκαιρίας, η σημερινή Κυριακή είναι αφιερωμένη και στην εξορία των πρωτοπλάστων. Οι πρωτόπλαστοι διώχθηκαν από τον Παράδεισο μετά την παράβαση της εντολής του Θεού. Αυτό όμως που κατ'ουσίαν τους έβγαλε από τον Παράδεισο ήταν η στάση τους μετά τη διάπραξη της αμαρτίας. Αφού αμάρτησαν, αντί να ταπεινωθούν παραδεχόμενοι το σφάλμα τους και ζητώντας αληθινά Συγχώρεση από το Θεό άρχισαν να επιρρίπτουν αλληλοδιαδοχικά ευθύνες. Συνεπώς είναι για όλους μεγάλη υπόθεση η ταπείνωση και η συγγνώμη. Είναι όπλα σωτηρίας και εξασφάλισης του παραδείσου.

Μέσα σε αυτό το πνεύμα και αυτή τη λογική είναι που καλούμαστε να πορευθούμε, της άσκησης και της νηστείας. Η νηστεία της βρώσεως που ξεκινά από αύριο δεν είναι αυτοσκοπός αλλά άλλος ένας τρόπος προετοιμασίας και θυσίας για κάτι πολύ όμορφο που έπεται. Είναι μία πρακτική συνήθεια μεν διά της αποχής συγκεκριμένων τροφών που έχει όμως και πνευματικό υπόβαθρο και αξία. Η αποχή των τροφών είναι δεικτική προς την αποχή και την εγκατάλειψη της εμπάθειας του εγωιστικού φρονήματος.

Η Νηστεία λοιπόν ως πρακτική λαμβάνει την αξία που της πρέπει όταν δεν μένει μόνο σαν μια βιολογική συνήθεια διατροφής αλλά όταν αντιμετωπίζεται με πνευματικά κριτήρια. Είναι νομίζω παράλογο εξ απόψεως Ορθοδόξου νηστεία χωρίς συγχώρεση. Μια τέτοια στάση είναι άκρως φαρισαϊκή και υποκριτική που αποθεώνει το θεσμό και τον τύπο και μειώνει το χάρισμα και την ουσία. Η σημερινή ευαγγελική περικοπή αυτό είναι που θέλει να μας αφήσει σαν δίδαγμα πριν την προπαρασκευαστική περίοδο του Πάσχα. Το ότι η νηστεία που θα διανύσουμε πρέπει να έχει πνευματική χροιά. Γι' αυτό ξεκινά πρώτα από το θέμα της Συγχώρεσης που είναι υπαρξιακό και εσωτερικό και έπειτα μας επεξηγεί τον ορθό τρόπο νηστείας που από πρακτική γίνεται ζωηφόρος.

Είθε την περίοδο που θα διανύσουμε όλα αυτά τα ευαγγελικά λόγια να τα υιοθετήσουμε ως τρόπο ζωής, ώστε να βιώσουμε το Πάθος και την Ανάσταση οντολογικά και υπαρξιακά και όχι τυπικά από συνήθεια.

<https://bit.ly/3KcUaWo>